

**STÖDCENTRUM FÖR UNGA BROTTSOFFER
SÖDERORT**

Innehållsförteckning

Inledning	3
Lagstadgat brottsofferstöd	3
Områdesbeskrivning.....	3
Brottsligheten	3
Barn och ungdomars utsatthet för brott	4
Upprepad utsatthet	4
Barn och ungdomars upprepade utsatthet.....	4
Trygghet och oro	4
Särskilt utsatta grupper.....	5
Hälsoproblem	5
Samarbetsformer.....	5
Personal.....	6
Utökad verksamhet.....	6
Verksamhets ansvarig.....	6
Anställning	6

Inledning

Den 1 september 2002 startade Stödcentrum för Unga Brottsoffer, ett samarbete mellan Socialtjänstförvaltningen, Närpolisområde Skärholmen (Söderorts polismästardistrikt), stadsdelsförvaltningarna Skärholmen, Hägersten och Liljeholmen.

Under de år som gått så har verksamheten etablerats och kommit att bli mycket viktig. Ett stort antal barn och ungdomar har fått stöd och hjälp under kortare eller längre tid. Med anledning av den stora efterfrågan, både från besökare och från tjänstemän, avser vi nu att tiden är mogen för att utöka vårt Stödcentrum för Unga Brottsoffer så att våra medborgare inom Söderorts polismästardistrikt skall kunna erbjudas och få det stöd och den hjälp, på ett likriktat sätt, som de behöver.

Lagstadgat brottsofferstöd

Socialtjänstlagen 5 kapitlet 11 § Brottsoffer

Socialnämnden bör verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp...//

Prop. 20000/01:79 Stöd till brottsoffer

RPS Rapport 2001:1 Brottsoffer. En handledning för Polisens del...

Områdesbeskrivning

Söderorts polismästardistrikt är ett av åtta i Stockholms läns polismyndighet. Invånarantalet i Söderort ökar för varje år. Befolkningsnumerären uppgår numera till 282.000 personer och kommer att öka ytterligare. Polismästardistriktet är i sin tur uppdelat i tre närpolisområden; Skärholmen som överensstämmer geografiskt med tre stadsdelsförvaltningar¹. I närpolisområdet bor ca 93 000 människor jämt fördelat över de tre stadsdelsförvaltningarna.

Sedan är där Globens närpolisområde i vilket stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta, Älvsjö, Skarpnäck och en liten del av Katarina-Sofia ingår. Invånarantalet i Globen är ca 110 000. Till sist så är det Farsta närpolisområde med stadsdelsförvaltningarna Farsta och Vantör och med ett invånarantal på ca 85 000.

Brottsligheten

Att enbart tala om den anmälda brottsligheten som den faktiska är att förenkla och skapa en missvisande problembild. Sannolikheten av att en anmäld brottstyp ger en bild av den faktiska brottsligheten beror till stor del på vilken brottstyp som beskrivs. Dels finns vissa brott som de facto kräver, oftast en polisiär, upptäckt som exempelvis narkotikabrott och trafikbrottslighet och dels finns andra brottstyper som, av olika skäl, inte anmäls och inte heller upptäcks av utomstående, till exempel våld i olika situationer.

I Söderorts polismästardistrikt anmäldes, under år 2003, 43 500 brott och vilket mörkertal som finns är svårt att uppskatta varför den faktiska brottsligheten inte kan fastställas. Sannolikheten är dock att den är minst dubbelt så hög, om inte mer.

---

¹ Skärholmen, Hägersten och Liljeholmen

Barn och ungdomars utsatthet för brott

De siffror som presenteras nedan är uträknade för närpolisområde Skärholmen. Det finns dock anledning att tro att dessa är kompatibla med de andra två närpolisområdena. Siffrorna skall läsas som exempel på barn och ungdomars utsatthet för brott.

De åldersgrupper som jämförs är 7 till och med 22 år. Sammanlagt bor ca 15 220 stycken (17% av samtliga boende) i aktuella åldrar i närpolisområdet. Uppdelningen är gjord efter stadsdelsförvaltningsområden.

- Skärholmen - ca 6440 barn och ungdomar
- Hägersten - ca 4780 barn och ungdomar
- Liljeholmen - ca 4000 barn och ungdomar

Under tiden 1 maj 2001 - 1 maj 2002 har sammanlagt 1910 brott anmälts där målsägande är i åldrarna 7 till och med 22 år. Målsägande (den för brott utsatt person) har vid anmälningstillfället varit mantalsskriven i något av de tre stadsdelsområdena eller uppgivit adress därstädes.

Fördelningen av de anmälda brotten är som följer.

- Skärholmen - 733 anmälda brott
- Hägersten - 754 anmälda brott
- Liljeholmen - 423 anmälda brott

(RAR uppgifter - Rationell Anmälningrutin, polisens uppgifter 1 maj 2001 - 1 maj 2002)

Upprepad utsatthet

Med upprepad utsatthet menas att samma person eller samma objekt (exempelvis en skola eller en butik) utsätts för flera brott under en begränsad tidsperiod. Studier visar att de som utsatts för något brott löper större risk än andra att utsättas för samma typ av brott igen. Exempelvis är risken för att en kvinna ska anmäla misshandel eller hot av en bekant gärningsman under ett år ungefär en halv procent. Av de kvinnor som utsatts för ett sådant brott och anmält det till polisen, är det emellertid 25% som utsätts igen inom en lika lång period. Även personer som utsätts för misshandel eller hot där gärningsmannen är obekant löper stora risker att utsättas igen. Bland dessa är det ungefär 10% som återkommer i anmälningssstatistiken inom ett år. *(Upprepad utsatthet för brott; BRÅ-rapport 2001:3, Malena Carlstedt)*

Barn och ungdomars upprepade utsatthet

Av de 1910 brott som anmälts i de tre områdena under tiden 1 maj 2001 - 1 maj 2002 så är målsägandena 1641 stycken d.v.s. 1,16 brott per person. Av dessa så har 210 stycken blivit utsatta för fler än ett brott under tidsperioden, 16%.

Trygghet och oro

Inte heller är det enbart barn och ungdomar som drabbas. Att vara utsatt för brott, direkt eller indirekt, och känna sig utsatt och otrygg är något som kan hända alla. Många gånger är otryggheten större än vad som är förväntat då den anmälda brottsligheten inte överensstämmer med hur otrygga människor känner sig. *(Polisens medborgarundersökning Söderorts polismästardistrikt 1998 - 2002)*

Särskilt utsatta grupper

Några exempel på särskilt utsatta grupper är kvinnor och barn samt offer för rasistiska och homofobiska brott. Andra särskilt utsatta grupper kan vara äldre, funktionshindrade, resenärer samt socialt utslagna och kriminellt belastade personer. Nedan beskrivs en av dessa grupper:

- **Barn** - kan fara illa av många anledningar. Det kan gälla fysisk och psykisk misshandel, sexuella övergrepp, vanvård och försummelse. Statistik visar att antalet polisanmälningar om misshandel och sexuella övergrepp ökat kraftigt under 1990-talet. Troligtvis är det långt ifrån den faktiska brottligheten som drabbar barn. Enligt BRIS (Barnens Rätt I Samhället) inkom ca 5 700 samtal som rörde övergrepp och misshandel (*okänt tidsperspektiv - undertecknads anmärkning*).

Skolan är en annan plats där barn riskerar att utsättas för brott. Enligt Rädda Barnen är med än 150 000 grundskoleelever inblandade i så kallad mobbning varje år antingen som offer eller förövare. Under senare år så har situationen för barn som växer upp i våldets närhet börjat uppmärksammas. Forskning visar att barn i familjer där mamman misshandlas många gånger både är vittnen till händelsen och själva offer för våld.

(Brottsoffer, Från teori till praktik; Magnus Lindgren, Karl-Åke Pettersson, Bo Hägglund, Jure CLN AB 2001)

Hälsoproblem

De fysiska hälsoproblemen har minskat under det senaste decenniet medan de psykiska ökat. Den psykiska ohälsan bland elever i årskurs 9 är stor. Att människors hälsa påverkas av yttre faktorer som t.ex. socioekonomiska förhållanden, vet vi. Men påverkar utsatthet för brott människors hälsa? Ytterst lite litteratur förekommer angående den frågeställningen men personal inom sjukvården förmedlar då och då att de får ta hand om personer som på grund av brott känner sig fysiskt och psykiskt påverkade.

// De främsta folkhälsoproblemen under uppväxtåren är enligt Barnrapporten fysisk ohälsa, psykiska problem samt utveckling av beteende som utgör riskfaktorer för ohälsa i vuxen ålder.//

//Medan de fysiska hälsoproblemen har minskat under det senaste decenniet har de psykiska ökat. Den psykiska ohälsan bland elever i årskurs 9 är stor i samtliga stadsdelar..... Undersökningen 1998 visar att 3% av eleverna i länets (Stockholm) bästa områden har inåtvända problem (oro/ängslan och kroppsliga symtom) och 4% utåtagerande problem (aggressivt beteende). I stadsdelarna varierade andelen elever med inåtvända problem mellan 5 och 11,5% och utåtagerande mellan 7,5 och 11,5%. De sammantaget högsta talen, för både inåtvända och utåtagerande problem, ses i Liljeholmen med 23% och lägsta i Hägersten med 12% av niondeklassarna.//

//Den psykiska ohälsan svarar för en fjärdedel av den totala sjukdomsörskan i Stockholms län och har därmed stor inverkan på ohälsotalet.//

(Områdesbeskrivning, Stockholm 2002 - 2006, Sydvästra sjukvårdsområdet)

Samarbetsformer

Stödcentrum är en verksamhet som vi anser kräver en samlokalisering d v s att den är kopplade till polisens lokaler. Det är också viktigt att ha en samsyn på verksamheten, metoden och syftet.

Ett samarbete och en samsyn underlättar också kontakten och ärendeflödet mellan socialtjänsten och polisen, till gagn för den unge.

Personal

Med tanke på polismästardistriktets organisation och antalet invånare samt antal utsatta för brott så bör minst tre heltidstjänster finnas. I dagsläget finns en, varför denna ansökan gäller ytterligare två heltidstjänster.

Utökad verksamhet

Då Stödcentrum redan är en etablerad verksamhet som fungerar tillfredsställande så är det viktigt att påpeka att denna ansökan avser ytterligare två tjänster som skall utöka befintlig verksamhet, inte etablera någon ytterligare.

Verksamhets ansvarig

Det är lämpligt att den tjänsteman som idag arbetar i Stödcentrum har huvudansvaret för verksamhetens utförande:

- Lokalisering; närpolisområde Farsta och Västberga polishus där närpolisområde Globen kommer att ha sina lokaler.
- Utbildning; inventera behovet av utbildning för de blivande tjänsterna
- Planering; ansvara för planering av verksamheten tillsammans med de andra tjänsterna
- Dokumentationsansvar; bygga upp lämpligt system för uppföljning av verksamheten

Anställning

Det är lämpligt att de nya tjänsterna är kopplade till Socialtjänstförvaltningen, vilka bör ha arbetsgivaransvar.

Projektansvarig

Socialtjänstförvaltningen – redovisningsansvarig och huvudman för anställningarna
Söderorts polismästardistrikt - lokalansvariga

Samarbetspartners

Socialtjänstförvaltningen
Söderortspolismästardistrikt; närpolisområdena Skärholmen, Farsta och Globen
Stadsdelsförvaltningarna (Skärholmen, Hägersten, Liljeholmen²), Enskede-Årsta, Älsjö,
Skapnäck, Farsta, Vantör och Katarina-Sofia.

---

² Dessa tre medverkar idag i Stödcentrums verksamhet

Denna ansökan sker i samarbete med pågående Stödcentrum Skärholmen (Söderort), stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta, Älvsjö, Skarpnäck, Farsta, Vantör och Katarina-Sofia. Söderorts polismästardistrikt, Närpolisområdena Globen och Farsta samt Socialtjänstförvaltningen.

Marie Johansson Meinke – polisinspektör brottsförebyggande koordinatör Skärholmen
08-401 23 34 eller 0708-760 201

På uppdrag av polismästare Lars Hallberg	Söderorts polismästardistrikt
Stadsdelsdirektörer: Bitte Davidsson	Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Ulla Thorslund	Enskede-Årsta stadsdelsförvaltning
Cecilia Uddenfeldt	Älvsjö stadsdelsförvaltning
Olle Johnselius	Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning
Gillis Hammar	Farsta stadsdelsförvaltning
Monika Viklander	Vantör stadsdelsförvaltning

Vi ansöker om medel för två heltidstjänster under en period om två (2) år från beslutsdatum. Ansökan hemställs Socialtjänstnämnden och omfattar en kostnad av 2 miljoner kronor som avser lön för anställning.

Socialtjänstförvaltningen (PreCenS) är arbetsgivare under perioden.

Stödcentrum Skärholmen är ansvarig för arbetsmodellen.

Söderorts polismästardistrikt ansvarar för kontorsplatser och materialkostnader